

Biện pháp quản lý hoạt động trải nghiệm cho học sinh ở các trường tiểu học Huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh

Phạm Đình Hòa*

*HVCH Lớp Quản lý giáo dục B6- K11, Trường Đại học Đồng Tháp

*Trường Tiểu học Cầu Xáng, huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 18/9/2024; Accepted: 26/9/2024; Published: 02/10/2024

Abstract: Based on the theoretical framework of experiential activity management, this paper presents some basic aspects of the current state of experiential activity management for students in primary schools in Binh Chanh District, Ho Chi Minh City. From this, it proposes management measures to improve the effectiveness of these activities. The survey on the current state was conducted through questionnaires with 615 participants (88 administrators, 327 teachers, 100 students, and 100 parents) from 12 public primary schools in Binh Chanh District.

Keywords: Experience, activities, primary school, Binh Chanh.

1. Đặt vấn đề

Hoạt động trải nghiệm (HĐTN) trong nhà trường phổ thông là một trong các hoạt động (HĐ) cơ bản để rèn luyện, phát triển phẩm chất và năng lực cho học sinh (HS). HĐTN trong nhà trường sẽ giúp thúc đẩy những hành vi mang tính xã hội tích cực cho HS, đồng thời tạo những tác động tốt đối với các mối quan hệ giữa thầy và trò, giữa trò và trò, giúp tạo nên hứng thú học tập cho trẻ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục. Tại các trường tiểu học (TTH) của huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh, HĐTN đã đi vào ổn định, có nề nếp và hiệu quả. Tuy nhiên, trước những yêu cầu thực tiễn đặt ra đòi hỏi phải có sự cải thiện, đổi mới về nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức để đáp ứng với yêu cầu thực tế. Từ sơ sở lý luận và kết quả khảo sát thực trạng, bài báo đề xuất biện pháp quản lý HĐTN nhằm góp phần nâng cao hiệu quả và chất lượng quản lý hoạt động này ở các TTH huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Hoạt động trải nghiệm cho HS và quản lý HĐTN ở TTH

2.1.1. Hoạt động trải nghiệm cho HS ở TTH

HĐTN cho HS ở TTH là các hoạt động giáo dục mà HS tham gia trực tiếp và tích cực, nhằm mục đích học hỏi thông qua kinh nghiệm thực tế. Mục tiêu của HĐTN ở tiểu học nhằm hình thành cho HS những phẩm chất cơ bản, năng lực chung và một số năng lực đặc thù như: Năng lực thiết kế, tổ chức hoạt động; năng lực giao tiếp, hợp tác; năng lực giải quyết

vấn đề. Nội dung HĐTN ở TTH bao gồm: Hoạt động hướng vào bản thân; hoạt động hướng đến xã hội; hoạt động hướng đến tự nhiên; giúp HS hình thành thói quen tích cực trong cuộc sống hằng ngày, chăm chỉ lao động; biết thực hiện trách nhiệm của mình ở nhà, ở trường và địa phương; biết tự đánh giá và tự điều chỉnh bản thân; hình thành những hành vi giao tiếp, ứng xử có văn hoá cho HS; có ý thức hợp tác nhóm và hình thành được năng lực giải quyết vấn đề. Phương pháp tổ chức và điều kiện hỗ trợ được lồng ghép vào trong các hoạt động giáo dục và dạy học của TTH.

2.1.2. Quản lý HĐTN cho HS ở các TTH

Quản lý HĐTN ở các TTH là những tác động có chủ đích của chủ thể quản lý nhà trường (đứng đầu là hiệu trưởng) đến HĐTN ở trường tiểu học thông qua việc thực hiện các chức năng kế hoạch hóa, tổ chức thực hiện, chỉ đạo và kiểm tra, đánh giá kết quả nhằm đạt tới mục tiêu HĐTN phù hợp với mục tiêu giáo dục đề ra ở TTH. Quản lý HĐTN ở các TTH gồm các nội dung cơ bản là: Quản lý hoạt động giáo dục nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên (GV) và HS; kế hoạch hóa HĐTN cho HS ở TTH; tổ chức HĐTN cho HS; chỉ đạo HĐTN cho HS; và kiểm tra, giám sát thực hiện và đánh giá kết quả HĐTN cho HS ở TTH. Chủ thể quản lý là hiệu trưởng và các cá nhân, tổ chức được ủy quyền tham gia hoặc phối hợp thực hiện; đối tượng quản lý là HĐTN cho HS ở trường tiểu học với sự tham gia của các lực lượng trong và ngoài nhà trường.

2.2. Thực trạng quản lý HĐTN cho HS ở các TTH huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh

Để đánh giá về thực trạng quản lý HĐTN cho HS ở các TTH, chúng tôi đã tiến hành khảo sát 615 khách thể gồm 28 cán bộ quản lý (CBQL), 60 tổ trưởng chuyên môn, 327 GV (GV), 100 HS và 100 cha mẹ HS ở 12 TTH công lập trên địa bàn huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh. Dưới đây là vài nét về thực trạng.

2.2.1. Nhận thức của cán bộ quản lý, GV, cha mẹ học sinh và học sinh về vai trò của trải nghiệm đối với học sinh

Đa số CBQL, GV đánh giá cao kết quả thực hiện chức năng quản lý của hiệu trưởng về giáo dục nhận thức HĐTN cho HS ở các TTH. Có trên 80% khách thể đánh giá ở mức khá và tốt. Nội dung “*Hoạt động trải nghiệm giúp phát triển kiến thức thực tế và ứng dụng*” được đánh giá cao nhất với điểm trung bình là 3,50/4. Bên cạnh đó có một số ý kiến cho rằng các nội dung quản lý chỉ ở mức trung bình và yếu với tỉ lệ 14%. Điều này cho thấy trong quá trình quản lý HĐTN người hiệu trưởng cần phải cải tiến cách thực hiện các nội dung quản lý giáo dục nâng cao nhận thức để đạt hiệu quả cao nhất.

2.2.2. Thực trạng kế hoạch hóa HĐTN ở các TTH

Về xây dựng kế hoạch tổ chức HĐTN cho HS TTH, được đa số CBQL, GV đánh giá kết quả các nội dung ở mức khá và tốt, chiếm tỷ lệ trên 90%. Điểm trung bình của các nội dung đều đạt từ 3,70 điểm trở lên. Tuy nhiên ở nội dung “*Đánh giá đúng thực trạng HĐTN cho HS năm học trước*” còn 18 ý kiến đánh giá trung bình và yếu, tỷ lệ 4.33%.

2.2.3. Thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm ở các TTH

Đa số CBQL, GV đánh giá thực trạng tổ chức HĐTN cho HS ở các TTH, nội dung được đánh giá nhiều nhất là “*Hiệu trưởng rà soát, sắp xếp lại bộ máy đảm bảo đủ điều kiện thực hiện kế hoạch hoạt động trải nghiệm cho từng năm học*”, thu được điểm trung bình 3.83 điểm; nội dung được đánh giá thấp nhất là “*Phát triển nguồn nhân lực thực hiện tổ chức hoạt động trải nghiệm*”, thu được điểm trung bình 3.79 điểm. Về kết quả đánh giá ở mức khá và tốt đạt trên 90%. Việc tổ chức hoạt động giáo dục trải nghiệm ở các TTH rất quan trọng, nhằm phát huy vai trò của các lực lượng trong HĐTN ở TTH. Kết quả khảo sát còn 17 ý kiến đánh giá mức trung bình và yếu, chiếm 4.09%.

2.2.4. Thực trạng chỉ đạo HĐTN ở các TTH

Đa số CBQL, GV đánh giá thực trạng tổ chức HĐTN cho HS ở các TTH có trên 90% đánh giá đạt

mức khá và tốt đây là tín hiệu tốt. Nội dung được đánh giá nhiều nhất là “*Tổ chức tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức đối với trách nhiệm thực hiện các HĐTN cho HS*”, thu được điểm trung bình 3,82 điểm. Nội dung được đánh giá thấp nhất là “*Có chế độ khen thưởng những cá nhân, tổ chức thực hiện hiệu quả HĐTN và nhắc nhở, uốn nắn những sai lệch có thể xảy ra một cách kịp thời*”, thu được điểm trung bình 3.74 điểm. Bên cạnh đó kết quả khảo sát còn 22 ý kiến đánh giá đạt trung bình và yếu, chiếm tỷ lệ 5.39%.

2.2.5. Thực trạng kiểm tra, giám sát thực hiện và đánh giá kết quả hoạt động trải nghiệm ở các TTH

Qua tổng hợp ý kiến đánh giá của đội ngũ CBQL, GV về kiểm tra, giám sát thực hiện và đánh giá kết quả các HĐTN cho HS ở TTH ở tất cả 6 nội dung đều đạt trên 90% đánh giá đạt mức khá và tốt. Kết quả này cho thấy công tác này đã đi vào nề nếp. Nhưng bên cạnh đó vẫn còn 23 ý kiến đánh giá trung bình và yếu chiếm tỷ lệ 5.54%. Do vậy hiệu trưởng cần khắc phục hạn chế này.

2.3. Biện pháp quản lý HĐTN cho HS ở các TTH công lập trên địa bàn huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh.

Từ kết quả khảo sát thực trạng, chúng tôi đề xuất 5 biện pháp quản lý HĐTN cho HS ở các TTH công lập trên địa bàn huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh theo hướng phát huy những ưu điểm và khắc phục những hạn chế, yếu kém đã phân tích ở thực trạng.

2.3.1. Biện pháp 1. Nâng cao nhận thức cho CBQL, GV, HS và cha mẹ HS về tầm quan trọng của HĐTN

Tổ chức quán triệt các văn bản pháp quy của Đảng, Nhà nước và ngành giáo dục về mục tiêu của chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) năm 2018 và mục tiêu của HĐTN cấp tiểu học ngay từ đầu năm học; đưa kế hoạch HĐTN vào kế hoạch năm học của nhà trường và tổ chức triển khai tại buổi họp Hội đồng nhà trường đầu năm học; bồi dưỡng CBQL, GV về năng lực tổ chức HĐTN, bồi dưỡng HS những kiến thức, năng lực tham gia HĐTN và các hoạt động tập thể trong và ngoài nhà trường. Tuyên truyền và trao đổi đến cha mẹ HS về tầm quan trọng và sự cần thiết tham gia các HĐTN của nhà trường.

2.3.2. Biện pháp 2. Cải tiến công tác xây dựng kế hoạch HĐTN đảm bảo tính khoa học và thực tiễn

Căn cứ vào các văn bản chỉ đạo của cấp trên về thực hiện HĐTN, ngay đầu năm học hiệu trưởng dự thảo kế hoạch chi tiết cho HĐTN và xin ý kiến hội đồng sư phạm nhà trường sau đó hoàn thiện kế hoạch chi tiết triển khai trong toàn trường. Kế hoạch này phải xác

định rõ: Mục tiêu cần đạt được; xác định rõ nội dung HĐTN; các bước tiến hành cụ thể; lựa chọn phương án hợp lý để tổ chức; phân công rõ trách nhiệm cho từng cá nhân, bộ phận phụ trách. Xác định nguồn lực hỗ trợ cho việc tổ chức thực hiện kế hoạch HĐTN phù hợp với điều kiện thực tế tại đơn vị.

2.3.3. Biện pháp 3. Tăng cường huy động và đảm bảo sự phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng trong tổ chức thực hiện HĐTN

- Để tổ chức tốt HĐTN hiệu trưởng cần phải làm tốt công tác huy động và phối hợp chặt chẽ các lực lượng trong và ngoài nhà trường khi tổ chức thực hiện HĐTN trong TTH. Phân công thành viên trong ban giám hiệu phụ trách triển khai HĐTN; kiện toàn tổ chuyên môn; phân công GV chủ nhiệm và GV giảng dạy các môn chuyên; phân công tổng phụ trách đội dựa trên sự xem xét hợp lý năng lực, sở trường, điều kiện của GV và nguyện vọng của HS; giao trách nhiệm cụ thể cho từng GV trong thực hiện dạy học theo hướng tăng cường HĐTN để phát triển năng lực cho HS, phối hợp tổ chức các HĐTN cho HS ngoài giờ học.

- Phối hợp với các cơ quan, tổ chức chức đoàn thể trên địa bàn: Đoàn thanh niên, Hội cựu chiến binh, Hội phụ nữ, ... để tổ chức các HĐTN thông qua động ngoại khóa nhân dịp Tết trung thu, Tết cổ truyền. các ngày lễ lớn trong năm

2.3.4. Biện pháp 3. Chỉ đạo GV đa dạng hóa nội dung, phương pháp và các loại hình trải nghiệm của HS

Để thu hút được sự tham gia của HS thì nội dung HĐTN cần phải đa dạng, phù hợp với lứa tuổi HS và phù hợp với chương trình HĐTN ở cấp tiểu học như: Sinh hoạt về tham gia giao thông an toàn, giao lưu với các nghệ sĩ, giao lưu trò chuyện với các cựu chiến binh, tổ chức đi thăm các làng nghề truyền thống, các nhà vườn, các khu di tích lịch sử, ... để phát triển toàn diện về năng lực và phẩm chất cho HS. Đa dạng các phương pháp tổ chức HĐTN: Phương pháp làm việc nhóm, phương pháp giải quyết vấn đề, phương pháp dự án, phương pháp đóng vai,... Đa dạng các loại hình trải nghiệm để cuốn hút và tạo hứng thú cho HS như: tổ chức các câu lạc bộ, giao lưu, tổ chức sự kiện, cắm trại, tham quan ngoại khóa, học theo dự án, thực hành lao động, tham gia hoạt động thiện nguyện, ...

Ví dụ: Tổ chức tìm hiểu về làng nghề truyền thống ở địa phương. Có thể tổ chức cho HS đến thăm các cơ sở làm nhang, dệt chiếu, mây tre đan để HS được trực tiếp trải nghiệm về công việc này, được gặp gỡ những người thợ thủ công, biết được nguyên liệu để

làm ra sản phẩm, quy trình làm ra một sản phẩm., hiểu được nỗi vất vả của những người lao động đã làm ra các sản phẩm này, từ đó các em có nhận thức và thái độ kính trọng, biết ơn người lao động. Nội dung này có thể tổ chức theo khối lớp.

2.3.5. Biện pháp 5. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả HĐTN gắn với thi đua, khen thưởng kịp thời

Phải thường xuyên đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng coi trọng chức năng phát hiện để điều chỉnh, tư vấn cho GV. Kết hợp giữa đánh giá định tính và định lượng trong thực hiện các HĐTN. Chuyển đổi hình thức kiểm tra hành chính thủ tục, bằng coi trọng kiểm tra hoạt động trực tiếp của GV và HS trên lớp học. Bên cạnh đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá thì việc kết hợp thi đua khen thưởng cũng tiến hành kịp thời để khuyến khích GV và HS thực hiện tốt HĐTN.

3. Kết luận

Quản lý HĐTN cho HS ở các TTH công lập trên địa bàn huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh trong giai đoạn hiện nay là một hoạt động quản lý có vai trò quan trọng trong quá trình hình thành phát triển năng lực và phẩm chất và rèn các kỹ năng cho HS tiểu học góp phần nâng cao chất lượng giáo dục của địa phương. Từ việc nghiên cứu lý luận và thực tiễn, chúng tôi đề xuất 05 biện pháp quản lý HĐTN cho HS ở các TTH công lập trên địa bàn huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh. Hy vọng rằng, các biện pháp này sẽ giúp cho các nhà quản lý trong việc quản lý HĐTN cho HS ở các TTH công lập trên địa bàn nghiên cứu đạt kết quả cao và nội dung nghiên cứu cũng có thể tham khảo cho các TTH ở địa bàn tương tự./.

Tài liệu tham khảo

[1]. Ban Chấp hành Trung ương (2013), *Nghị quyết 29-NQ/TW về Đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*, Hà Nội.

[2]. Thủ tướng Chính phủ (2015), *Quyết định số 404/QĐ-TTg ngày 27/03/2015 của Thủ tướng Chính phủ về Phê duyệt Đề án đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông*, Hà Nội.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26/12/2018 về Chương trình giáo dục phổ thông mới*, Hà Nội.

[4]. Lê Khánh Tuấn (2024). *Chính sách phát triển giáo dục (sách chuyên khảo)*, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.